

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ' ΜΗΔΕΙΑ

Ved De store Dionysier i året 431 f.Kr. konkurrerede de tre tragediedigtere, Euforion, Sofokles og Euripides om førsteprisen. Euripides fremførte trilogien Medea, Filoktet og Pictys samt satyrspillet Theristerne.

Handlingen i tragedien Medea foregår i mytisk tid i byen Korinth. Myten fortæller, at grækeren Jason skulle hente Det gyldne Skind i det barbariske Kolkhis. Her fik Jason hjælp af kongens datter, Medea, der siden fulgte med ham hjem til Jolkhis i Thessalien, hvor de gifter sig og får to sønner.

Efter at have straffet den onde kong Pelias, må Jason og Medea flygte til Korinth, hvor de får asyl. Efter nogen tid bliver Jason forelsket i kong Kreons datter Glauke.

Følgende er et uddrag af 1. epeisodion, hvor Medea taler til koret:

- 230 Πάντων δ', ὅσα ἔστι ἔμψυχα καὶ γνώμην ἔχει,
γυναϊκές ἐσμεν ἀθλιώτατον φυτόν'
ἄς πρῶτα μὲν δεῖ χρημάτων ὑπερβολῇ
πόσιν πρίασθαι, δεσπότην τε σώματος
λαβεῖν' κακοῦ γὰρ τοῦτ' ἔτ' ἄλγιον κακόν.
235 Κἂν τῷδ' ἀγὼν μέγιστος, ἢ κακὸν λαβεῖν
ἢ χρηστόν. Οὐ γὰρ εὐκλειεῖς ἀπαλλαγᾷ
γυναιξίν, οὐδ' οἷόν τ' ἀνήσασθαι πόσιν.
Εἰς καινὰ δ' ἦθη καὶ νόμους ἀφιγμένην
δεῖ μάντιν εἶναι, μὴ μαθοῦσαν οἴκοθεν,
240 ὅπως μάλιστα χρήσεται συνευνέτη.
Κἂν μὲν τάδ' ἡμῖν ἐκπονουμέναισιν εὖ
πόσις συνοικῆ μὴ βία φέρων ζυγόν,
ζηλωτὸς αἰών' εἰ δὲ μή, θανεῖν χρεών.
'Ανὴρ δ', ὅταν τοῖς ἔνδον ἄχθηται συνών,
245 ἔξω μολῶν ἔπαυσε καρδίαν ἄσης
ἢ πρὸς φίλον τιν' ἢ πρὸς ἡλικά τραπεῖς.
'Ημῖν δ' ἀνάγκη πρὸς μίαν ψυχὴν βλέπειν.
Λέγουσι δ' ἡμᾶς, ὡς ἀκίνδυνον βίον
ζῶμεν κατ' οἴκους, οἳ δὲ μάρνανται δορί,
250 κακῶς φρονοῦντες. Ὡς τρὶς ἂν παρ' ἀσπίδα
στήναι θέλοιμι ἂν μάλλον ἢ τεκεῖν ἄπαξ.

NB: Ortografien i den græske tekst er i det væsentligste bragt i overensstemmelse med reglerne for klassisk prosa.

EURIPIDES: MEDEA

Oversættelse:

- 230 Af alle væsner, som blev skabt og skønner klart,
er kvinden den, som fik den ynkeligste lod.
Hvis hun har penge nok og får en ægtemand,
der er en hustryran, som hun må lystre blindt,
og som - hvad værre er - har krav på hendes krop,
235 har hun sat alt på spil: Er han en hædersmand?
Er han en slyngel kun? Hvis hun forlader ham,
hun får et dårligt ry. Hvad ret har kvinden så?
Og nye skikke møder hun i mandens hus.
Har ingenting hun lært, før hun kom hjemmefra,
240 så må hun gætte sig, hvad mandens ønske er.
Og har hun så det held i den svære kunst,
at manden finder sig i ægteskabets åg,
er livet værd at leve - ellers døden bedst.
Hvis manden keder sig i hjemmets snævre kreds,
245 så kan han gå sin vej og søge venner op.
Han lukker døren til og går med lettet sind.
Men kvinden har kun ham at ty til med sin sorg.
Til kvinden siger man: Dit liv er farefrit,
du lever her i fred, men mandens liv er kamp.
250 Jo vist, jeg foretrak som mand at stå bag skjold
syv gange fremfor det at føde ham et barn.

Oversættelsen er gengivet efter: Euripides, *Medea*, Oversat af Alex Garff og Leo Hjortsø, Femte oplag, Gyldendal 1967.

EURIPIDES: MEDEA

Opgaver:

Tallene i parentes henviser til versene i den græske tekst.

A. ANALYSEOPGAVER

Begge skal besvares.

1. Find følgende former: λαβεῖν (234), ἦθη (238), μαθοῦσαν (239), ζυγόν (242), ἀσπίδα (250);
  - a. bestem formen og anfør opslagsformen;
  - b. er ordet kasusbøjet, forklares anvendelsen af kasus.
2. Giv en syntaktisk analyse af periode Πάντων δ' ... ἀθλιώτατον φυτόν' (230-231).

B. OVERSÆTTELSEOPGAVER

Begge skal besvares.

1. Giv en mere ordret oversættelse (version) af versene 248-250: Λέγουσι δ' ἡμᾶς ... κακῶς φρονοῦντες.
2. Gør i det samme stykke rede for nogle væsentlige forskelle (syntaktiske, semantiske og/eller idiomatiske) mellem græsk tekst og dansk oversættelse.

C. FORTOLKNINGSOPGAVER

Besvar spørgsmål 1 og to af de følgende, i alt tre. Svarene nummereres.

1. Gør med udgangspunkt i en gennemgang af foreliggende tekstuddrag rede for det revolutionerende og måske også foruroligende ved Medeafiguren hos Euripides. Andre steder i tragedien kan inddrages i besvarelsen.
2. Giv en analyse og fortolkning af de tre første korsange (stasima) 410-437, 619-654 og 816-849. Hvilke tanker udtrykker koret i de 3 korsange, og hvilken funktion har korsangene i forhold til de epeisodia (dialogpartier), som de er anbragt imellem?
3. Gør rede for nogle gode / dårlige egenskaber, som kommer til udtryk gennem Jason, Kreon og Aigeus. Hvad vil Euripides opnå gennem Medeas møder med disse tre figurer?
4. Gør rede for den græske tragedies forhold til traditionen og dens egenart med særligt henblik på Euripides.¹⁾
5. Fortæl om det græske dramas oprindelse og udvikling samt om forholdene omkring teateropførelser i det klassiske Athen, herunder om teatrets indretning.²⁾
6. Sammenlign Euripides' Medea med de kvinder, vi har mødt i Lysias' forsvarstale for Eufiletos og i Xenofons Oikonomikos.
7. Jason er hellener, Medea barbar. Hvad forstår grækerne ved disse to ord? Inddrag nogle sider af hellenernes levevis, typiske samfundsstruktur, opdragelse, sprog, religion og moral i besvarelsen. Hvad gør altså et menneske til hellener?
8. Beskriv og fortolk enten figur 1 eller 2.

Fig. 1. Skulptur fra vestgavlen på Aphaia-templet på Ægina fra omkring 510 f.Kr. Skulpturen, som er udført i parisk marmor, var omgivet af grækere i kamp mod trojanere. Højde 1,68 m. Antikensammlungen, München.

Fig. 2. Portræt af Euripides. Romersk marmorkopi fra 2. årh. e.Kr. efter græsk original fra det 4. årh. f.Kr. Ny Carlsberg Glyptotek, København.

Ἐνρῖκος μαθηταῖς
ἐποίησα 30.IV.2004

---

1. Clara Elisabet Bryld, *Den græske tragedie*, Gyldendal 1984, især siderne 28-49.

2. Samme værk, siderne 5-23, samt R. Flacelière, *Dagligt liv i Grækenland på Perikles' tid*, Haase og Søns Forlag 1967, siderne 186-198.